

Osen kommune
Rådhusveien 13
7740 Steinsdalen
postmottak@osen.kommune.no

Dato: Stjørdal, 28.05.2018

Deres ref: 2018/55-14
2018/267-8
2018/238-9

Dette brevet sendes på vegne av Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, Norges Jeger- og Fiskerforbund – Sør-Trøndelag og Norsk Ornitologisk Forening Sør-Trøndelag.

Klage på vedtak om dispensasjon fra reguleringskravet for etablering av oppdrettslokaliteter ved Levringen/Buarøya omsøkt av Måsøval Fiskeoppdrett AS, Salmar AS og Bjørøya AS

Sammendrag og konklusjon

Vi klager herved på dette vedtaket på grunn av følger for sårbart naturmangfold, herunder fugleliv og oter, og påvirkning på en anadrom lakseelv med dårlig bestandsstatus for laks og sjørret hvor påvirkningsfaktorer kommer fra lakseoppdrett. Vi klager også på at kommunen ikke har lagt opp til en bredere offentlig høringsprosess i forkant av vedtaket.

Kommentarer til saksbehandlingen

Natur- og friluftsansjoner har klage- og uttalelsesrett i alle saker som berører naturmiljø og adgang til å utøve friluftsliv jf. «Altadommen» (Rt. 1980. 569). For å kunne gjøre dette har kommunen plikt til å legge til rette for medvirkning på en måte som gir oss adgang til å komme med innspill. Dette er i henhold til plan- og bygningslovens formålsparagrafs fjerde ledd som sier:

«Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter (...)».

Vi stiller oss derfor undrende til hvorfor kun sektormyndigheter, fiskerinæring og naboer har fått adgang til å komme med uttalelse i disse sakene. Vår oppfordring blir da at kommunen for fremtiden legger opp til at berørte interesser gjennom alle relevante interesseorganisasjoner får anledning til å komme med uttalelse i slike viktige saker. Dette er spesielt viktig all den tid oppdrettssaker reelt kun

Forum for
natur og friluftsliv
Trøndelag

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal
trondelag@fnf-nett.no / 97726263
www.fnf-nett.no/sortrondelag
Org. nr.: 916627831

behandles i plansaker, og at lokalitetsklareringsene ofte oppleves som en formalitet så lenge de er i henhold til gjeldende arealplan.

Planstatus og vår vurdering av dispensasjonsvilkårene

Området hvor omsøkte lokaliteter ligger er gitt arealformålet «Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsoner». Lokalitetene berører også en hensynssone for bevaring av naturmiljø.

Tiltaket er altså i strid med gjeldende arealplan.

Under følger vår vurdering av kommunens begrunnelse for dispensasjonsvilkårene.

Tiltaket krever ikke konsekvensutredning

Naturmangfold

Tiltakene vurderes av kommunen til å ikke utløse konsekvensutredning da kommunens vurdering er at tiltaket ikke vil ha vesentlige virkninger jf. KU-forskriftens § 10 om kriterier for vurderingen av om en plan eller et tiltak kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn.

Til grunn for vurderingen om hva som er vesentlige virkninger anfører kommunen at så lenge tiltaket er over 1 km fra Levringen, som vurderes som kjerneområdet for hensynssonen, så vil ikke tiltaket ha nevneverdige negativ påvirkning på de verdifulle naturverdiene som i all hovedsak er truede og sjeldne arter av sjøfugl. Det anføres at den største påvirkningen på naturmangfoldet ved denne plasseringen vil komme fra eksisterende bruk av øya. Dette er vi uenige i. Den samlede belastningen på området vil øke betraktelig når det kommer en ny påvirkning som ligger innenfor hensynssonen, og dette vil kunne medføre unnvikelseeffekter for fugl på næringssøk¹. Oter er også etablert i området, og dette er en truet art som vi er avhengig av på flere måter. Av erfaring så søker oppdrettsnæringen ofte om skadefelling på oter fordi den prøver å komme seg inn i merdene. Oteren er en viktig art for kystøkosystemet, og observasjoner fra Rogaland indikerer at oter kan bidra til å holde bestandene av den svært skadelige minken nede². Minken er svært skadelig for bakkehekkende fugler på kysten, og et inngrep som truer oter vil derfor kunne være negative for både den og fuglene på Buarøya og Levringen. Det er også relativt vanlig å søke om skadefelling av blant annet skarv rundt oppdrettsanlegg, og dette vil også kunne gjøre seg gjeldende her når omsøkt anlegg ligger så nært et verdifullt område for denne.

Sjøarealene i og rundt hensynssonen består av skjellsand og tareskog. Dette er svært viktige oppvekstområder for fisk og leveområde for skjell og zooplankton som er en svært viktig del av økosystemet hensynssonen er etablert for å ivareta. Etablering av oppdrettsanlegg kan bidra til eutrofiering og fremvekst av «monokulturer». Dette vil være svært negativt for økosystemet som helhet og kan føre til at leveområdet til artene som hensynssonen skal ivareta, får dårligere kvalitet. Dette trenger vi grundigere undersøkelser for å fastslå, og derfor bør det gjennomføres en konsekvensutredning.

Anadrome fiskearter

Tiltaket foreslås lokalisert 1 mil utenfor munningen av Steinsdalselva. Laksen i elva har svært dårlig bestandsstatus og sjøørreten i elva har redusert bestandsstatus. Vesentlige påvirkningsfaktorer er påvirkning av lakselus og rømt oppdrettslaks. Omsøkt plassering er trolig midt i utvandrigsleia for laksesmolt som skal ut i havet, og en etablering av et oppdrettsanlegg her vil kunne føre til

¹ <http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M452/M452.pdf>

² <https://www.nrk.no/rogaland/vil-bruke-rovdyra-mot-minken-1.13940123>

uforholdsmessig stort lusepåslag for utvandrende laksesmolt. For sjøørreten er tiltaket trolig enda mer ødeleggende fordi arten har hele livssyklusen sin i elva og i fjordsystemene utenfor elvas utløp. Vi minner om at regjeringen nylig klassifiserte regionen hvor området befinner seg med gult trafikklys som tilsier at det ikke skal være vekst i oppdrettsnæringa før luseproblematikken er under kontroll. Da mener vi at oppdrettsnæringa over tid må vise at de har kontroll på lakselusa før de får tildelt nye lokaliteter som kan være vekstfremmende. Områder som er definert i plan som oppdrettsfrie bør være nettopp det også med bakgrunn i dette hensynet.

Friluftsliv

Grunneiere og fritidsboligeiere peker i sine uttalelser på områdets viktighet for jakt- og fiske, og at dette vil hindre adkomsten til Buarøya. De er også generelt bekymret for at friluftslivskvalitetene i området vil bli forringet. Friluftsområdene på Buarøya og Levringen er ikke inkludert i den svært smale friluftskartleggingen i Osen kommune, og dette tyder på at området ikke har vært tatt opp til vurdering av kommunen når de har klassifisert friluftsområdet. Innspillene fra grunneiere og hyttefolk tilsier at området har en annen verdi enn det kommunen har anerkjent.

Konklusjon KU

Vi mener at kommunens vurdering om at tiltaket ikke krever konsekvensutredning er feil, og at det med bakgrunn i ovennevnte hensyn, særlig for naturmangfold og anadrom fisk, burde gjennomføres en bredere planprosess med konsekvensutredning før et vedtak kan fattes.

Hensynet bak bestemmelsen det dispenseres fra blir ikke vesentlig tilsidesatt og fordelene med tiltaket er klart større enn ulempene

I kommuneplanens bestemmelser punkt 1.1.1 er det presisert at det kreves reguleringsplan for akvakulturlokaliteter. Hovedformålet med bestemmelsen i punkt 1.1.1 er å avklare interessekonflikter, og at det av dette følger at interessekonflikter allerede er avklart bør det kunne dispenseres fra reguleringskravet.

Høringsrunden viser med all tydelighet at interessekonfliktene ikke er avklart, og at kommunen vektlegger næringshensynene til oppdrettsnæringa tyngre enn de andre interessene. Kommunen fremhever at de mest tungtveiende interessekonfliktene vil være mellom ferdsel, fiske og akvakultur. Som vi nevner i forrige kapittel så mener vi at konfliktene mellom naturmangfold og villaks mot akvakultur er vel så store. Når man gjør en ren økonomisk avveining så vil alltid akvakultur komme fordelaktig ut fordi det er vanskelig å prissette verdien av urørt natur og rekreasjonsopplevelser, men når man har natur som allerede er under press (rødlistede arter og nasjonalt viktige naturtyper) og arter i sterk tilbakegang (villaks og sjøørret) hvor kommunen har anerkjent disse verdiene ved å etablere arealformål og hensynssoner for å ivareta disse verdiene så mener vi at en må kunne forvente at det gjøres en mer grundig vurdering, og at kommunen i større grad forholder seg til sin egen langsiktige planlegging.

Tiltaket vurderes å ikke være i strid med prinsippene i nml. §§ 8-12

Kommunen viser til at plassering og støykrav fra et oppdrettsanlegg vil bidra til å minimere påvirkning på sårbart naturmangfold. Til det første vil vi vise til våre kommentarer over om naturmangfold, og til det siste vil vi vise til at støy ikke nødvendigvis er hovedproblemet, men den generelle menneskelige aktiviteten som foregår på og rundt et slikt oppdrettsanlegg, bla. hvor mye båttrafikk som hele tiden følger av driften av anlegget.

Vi lurer også på om den samlede belastningen som følger med dette anlegget vil bli for høy. Dette gjelder spesielt for laks og ørret i Steinsdalselva, som har en svært dårlig bestandsstatus som følge av rømt oppdrettslaks og lakselus.

Marius Nilsen
Koordinator
FNF Trøndelag

Dokumentet er elektronisk godkjent

forum for
natur og friluftsliv
Trøndelag

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal
trondelag@fnf-nett.no / 97726263
www.fnf-nett.no/sortrondelag
Org. nr.: 916627831